

Abstrakt

Cílem diplomové práce je zjistit, jakým způsobem reagují dospívající, kteří užívají návykové látky, na běžnou životní zátěž a zda se jejich odpovědi liší od běžné populace vrstevníků. K tomuto účelu byla použita česká verze Rosenzweigova obrázkového frustračního testu (C-W).

Teoretická část shrnuje poznatky o frustraci a možných projevech reakcí na ni. Kromě toho zasazuje tento fenomén do terminologického a teoretického rámce. Též se zabývá etapou dospívání z pohledu možných zátěžových situací a předkládá případné způsoby odpovědi adolescentů na tyto okolnosti. Nakonec popisuje možné příčiny a projevy závislosti u dospívajících.

Záměrem praktické části je předložit, jakou podobu mají odpovědi 40 dospívajících uživatelů psychoaktivních látek na běžné frustrující situace ve srovnání s běžnou vrstevnickou populací. Konkrétně bylo šetření zaměřeno na směr agrese, typ agrese a superego vzorec I, tedy reakci na nařčení či obvinění.

Získané výsledky šetření z hlediska směru agrese ukazují, že dospívající užívající drogy viní z frustrující situace nejčastěji okolí nebo od něj očekávají řešení. Častěji volí sebeobviňující způsob reakce, než aby se snažili přes frustraci přenést nebo se agresí vyhnout.

Z pohledu typu agrese se zkoumaná skupina nejvíce orientuje na obranu sebe nebo svého chování. Častěji u nich přetrvává vytyčená potřeba a snaha frustrující situaci řešit, než aby se snažili vlastní chybu omluvit. Nevykazují tedy přecitlivělost a ulpívání na konkrétní překážce.

Byl nalezen signifikantní rozdíl mezi kontrolním a zkoumaným souborem, který poukazuje na to, že skupina běžné populace při obvinění z chyby, napadení či nařčení častěji nepopírá vlastní vinu, ale odmítá svou zodpovědnost tím, že ji přesouvá na neodvratné okolnosti.

Klíčová slova: frustrace, adolescence, závislost, PFT.